

مبانی استعداد یابی

گردآورنده: نیکو جمشیدیان

استعداد

مک کاردی (1998): استعداد و ژگی فردی است که در یک بخش گنجایش و توانایی بالاتر از متوسط افراد جامعه دارد است.

استعداد ورزشی

پلتولما (1992) استعداد ورزشی را به معنای برخورداری از مهارتهای ورزشی بالاتر از حد متوسط در مقایسه با سایر رقبای همان رده سنی و نژاد، موفقیت در یک سطح رقابتی بالاتر می دانند.

هدف از استعداد یابی ورزشی

شناسایی و انتخاب ورزشکارانی که بیشترین پتانسیل را در یک رشته ورزشی دارند.

استعداد یابی فرآیندی است که از طریق آن نوجوانان و جوانان ارزیابی می‌شوند و به شرکت در رشته‌های مناسب که امده موفقیت بیشتری از آنها می‌رود تشویق و هدایت می‌شوند. ارزیابی‌های مذکور از طریق برخی آزمون‌ها و معیارهای استاندارد انجام می‌شود.

5- افراد به سمت رشته‌های هدایت می‌شوند که از نظر جسمانی، فیزیولوژیکی و روانی برای آنها مناسب‌ترینند.

6- با استعداد یابی افراد ورزشکار احتمالاً نتایج بهتری را به دست می‌آورند و این مانع از سرخوردگی آنها به سبب عدم موفقیت می‌شود، از این رو از تمرینات و مشارکت در آن رشته ورزشی بیشتر لذت برده و در نتیجه به شتر علاقمند آن رشته می‌شوند.

7- افراد جذب مربیان بسایر کارآمد تیم‌های بزرگ و مهم می‌شوند و بعضاً از دراختیار روان‌شناسان ورزشی قرار می‌گیرند.

8- سلامت جسمانی و عمومی افراد بیشتر تضمین می‌شود.

9- به سبب شناسایی صحیح افراد، تعداد ورزشکاران و عمل‌کرد مفید ورزش قهرمانی افزایش می‌ابد.

10- بسایر از ورزشکاران جوان فرصت‌های افزایش توانایی خود را رشد و رسیدن به سطح تک ورزشکار خوب را بدلیل عدم اطلاع از ویژگی‌های خاص خود از دست می‌دهند و به ورزشی که می‌توانند در آن به شکوفایی برسند هدایت نمی‌شوند. استعداد یابی این فرصت را به آنها می‌دهد.

مهمترین مزایای استعداد یابی

1- کاهش زمان رسیدن به اوج عملکرد

2- صرفه جویی در سرمایه گذاری

3- ارتقای بهره وری ورزش قهرمانی

4- هدایت افراد به سمت رشته های متناسب از نظر جسمانی و روانی

5- افزایش اعتماد به نفس

6- فرصت ارتباط با متخصصان برای افراد

روشهای استعدادیابی

مربیان با تجربه معمولاً معیارهای ذهنی خاصی برای شناخت استعدادها دارند. به نظر آنان ورزشکاری هماهنگ تر، وسیع تر یا قوی تر از بقیه است که دارای ویژگیهای (تواناییهای جسمانی، روانی، حرکتی) مناسب تری از دیگران باشد.

نظام استعدادیابی دارای دو مرحله اصلی است:

1- شناسایی و کشف استعداد

2- توسعه و پرورش استعدادها

وجوه جامع نظام تربیت ورزشکاران مستعد

1- کیفیت مربیگری

- ۲- ورزشکاران مستعد
- ۳- ابزار و امکانات
- ۴- نظام حمایتی از ورزشکار
- ۵- مسابقه
- ۶- ساختار اداری و اجرایی
- ۷- حمایت های مالی

۱- کیفیت مربیگری

کیفیت مربیگری و چگونگی رابطه میان مربیان و ورزشکاران از وجوه اساسی نظام استعدادیابی است. کیفیت مربیگری تعیین کننده کیفیت فضای تمرینی و هدایت برنامه ها در جهت دستیابی به اهداف واقعی در رسیدن به اهداف عالی است.

۲- ورزشکاران مستعد

نظام استعدادیابی نیازمند وجود ورزشکاران مستعد، با انگیزه قوی و متعهد به تمرین و تمایل به کار سخت است. شناسایی و کشف و توسعه استعدادها از مهمترین بخش های برنامه ملی استعدادیابی می باشد. محدودیت منابع انسانی، امکانات، فرصت های مسابقاتی و بودجه از چالش های مهم پیشروی رهبران و مدیران ورزش است.

۳- ابزار و امکانات

رشد و توسعه و پیشرفت تکنولوژی ورزشی و محدودیت دسترسی به تکنولوژی وسایل و تجهیزات از عوامل محدود کننده برنامه رشد و توسعه نظام ملی استعدادیابی است.

۴- نظام حمایتی از ورزشکار

ورزشکاران مستعد برای رشد و پرورش و توسعه استعدادهای خود علاوه بر نیاز به مربیانی با کیفیت و امکانات ورزشی، نیازمند موارد زیر هستند:

- a. وقت کافی برای تمرین و مسابقه ، خارج از مدرسه و محل کار
- b. استراحت و تغذیه کافی
- c. دسترسی به خدمات پزشکی ورزشی لازم
- d. تشویق و ترغیب مستمر به نحوی که فضای تمرین مثبت، آرزو و آرمانهای ورزشکار را تقویت نماید.

۵- مسابقه

مسابقه کانون اصلی تمرین و انگیزه مهم برای تمرینات است.

پیش بینی نتایج پیشرفت ورزشکار بدون شرکت در مسابقاتی در سطوحی مناسب با تواتر کافی میسر نیست .
ارزیابی قابلیت‌های جسمانی ، مهارتی و مهارت‌های روانشناختی ورزشکار بسیار مهم است. مسابقات، ملاکی جهت انجام اینگونه ارزیابی ها است.

۶- ساختار اداری و اجرایی

وجود ساختار مناسب اداری و اجرایی، کشف و پرورش استعدادها و برنامه ریزی جهت برگزاری اردو، تمرین، مسابقه، تحصیل، امور پزشکی و بکارگیری متخصصین از پایه های مهم نظام استعدادیابی است.

۷. حمایت های مالی

بی شک بدون تامین منابع مالی و تخصیص اعتبار لازم راهبرد اداری و اجرایی در حد راهبردها و استراتژی های کانذی باقی خواهد ماند.

منابع استعدادیابی

برگزاری مسابقات مدارس در رده های نونهالان ، نوجوانان و جوانان در سطوح منطقه ای ، استانی ، ملی و بین المملی

فرصت های خوبی جهت کشف و شکار استعدادها می باشد. خوشبختانه به جهت تنوع اقلیمی در ایران در مناطق مختلف از منابع انسانی خوبی جهت شناسایی و گزینش استعدادها برخوردار هستیم.

• داشتن طرح و برنامه استراتژیک استعدادیابی ملی که در آن ابعاد مختلف طرح، مأموریت، چشم انداز، بررسی عوامل بیرونی و درونی، نقاط قوت و ضعف، تهدیدها و فرصتها و راهبردها بخوبی تبیین شده باشد، از عوامل مهم و اساسی موفقیت طرح محسوب می گردد.

شاخص های ارزیابی در استعداد یابی

کلید موفقیت نظام کشف، شناسایی و پرورش استعدادهای ورزشی منوط به تعیین و چگونگی ارزیابی عملکردهای ورزشی است.

مرحله مقدماتی در بیشتر رشته های ورزشی انجام می شود. این مرحله همراه با آزمایشهای پزشکی در مورد سلامتی و رشد عمومی جسمانی صورت می گیرد و به منظور شناسایی هر گونه اختلال بدنی از لحاظ علمی یا امراض احتمالی است.

مرحله دوم که بهترین مرحله انتخاب است برای نوجوانانی کاربرد دارد که تجربه تمرینات منسجم را داشته باشند. در این مرحله استعدادیابی، روانشناسان ورزشی نقش مهمی ایفا می کند.

مرحله نهایی استعدادیابی در مورد بازیکنان تیم ملی استفاده می شود از جمله عواملی که باید مورد ارزیابی قرار گیرد، سلامتی ورزشکار، سازگاریهای فیزیولوژیکی او نسبت به تمرین و مسابقه، توانایی او در مقابله با فشار و مهمتر از همه، قابلیت ورزشکار برای پیشرفت در آینده است.